

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 415
van **ELKE SLEURS**
datum: 10 april 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Coronacrisis - Afscheidsmogelijkheden in ziekenhuizen en woonzorgcentra (wzc's)

Definitief afscheid nemen van een terminaal zieke geliefde of terminaal ziek familielid is zwaar. En nog zwaarder tijdens deze coronacrisis. Het zijn schrijnende verhalen die we lezen, horen of zelf meemaken. Mensen die besmet zijn met het coronavirus en geen kans meer maken op herstel, krijgen geen of nauwelijks een laatste afscheidsmoment. Er is immers een groot verschil tussen woonzorgcentra (wzc's) onderling en andere instellingen wat betreft de mogelijkheden tot afscheid nemen. Iemand die palliatieve zorgen krijgt, sterft soms in alle eenzaamheid, soms is nog een kort bezoekje van de naaste familie mogelijk.

Het Agentschap Zorg en Gezondheid heeft in zijn richtlijn van 2 april 2020 uitgewerkt wat te doen bij het overlijden van een COVID-19-patiënt. Maar nergens staat te lezen wat de afscheidsmogelijkheden zijn voor de patiënt en de naaste familie, evenmin wat we van de zorginstellingen mogen verwachten.

Komt hierover nog een verduidelijking of een richtlijn voor de zorginstellingen? Zo ja, wanneer wordt die uitgewerkt en gecommuniceerd? Wat zal die inhouden?

ANTWOORD

op vraag nr. 415 van 10 april 2020

van **ELKE SLEURS**

In de update maatregelen voor de woonzorgcentra – COVID-19 van 10 april 2020 worden onder punt 10 de specifieke maatregelen vermeld voor palliatieve bewoners en de maatregelen te nemen bij afscheid nemen van stervende bewoners:

- Tracht voor palliatieve en stervende bewoners op allerlei manieren contact te ondersteunen met mantelzorgers, familieleden en vrienden, via telefoon en digitale media, rekening houdend met de hygiënische voorschriften.
- Het is belangrijk dat in alle palliatieve situaties de naasten (dit zijn geregistreerde bezoekers) voldoende tijd kunnen doorbrengen met de palliatieve bewoner. Er moet maximaal getracht worden om naasten afscheid te laten nemen van stervende bewoners, zowel niet-(mogelijke) COVID-19 als (mogelijke) COVID-19 bewoners.
- Aangezien palliatieve en stervende bewoners in een aparte kamer verblijven, kan dit afscheid in tijd en aantal naasten, enkel om een verantwoorde organisatorische en logistieke reden, beperkt worden door de CRA, in overleg met de directie en het verzorgend team.
- De naasten van bewoners zonder (mogelijke) COVID-19 moeten geen persoonlijke beschermingsmiddelen dragen. Ze passen wel vóór en na het bezoek handhygiëne toe.
- Bij (mogelijk) COVID-19 palliatieve en stervende bewoners zijn er voor de naasten volgende bijkomende maatregelen van toepassing:
 - enkel volwassen naasten worden toegelaten;
 - het bezoek van een kind vergezeld door zijn ouder(s) kan enkel worden toegelaten na overleg met het verzorgende team en de CRA;
 - er worden maximaal drie personen tegelijkertijd in de kamer toegelaten;
 - de naasten dragen persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM): dragen van een chirurgisch mondneusmasker, handschoenen, wegwerpschort met lange mouwen en, bij mogelijkheid tot spatten of hoestende/niezende bewoner, ook een spatbril. Ze passen nadien handhygiëne toe;
 - de naasten mogen het gezicht, de ogen of mond van de palliatieve of stervende bewoner niet aanraken. De armen en handen kunnen wel aangeraakt worden (de naasten dragen handschoenen).
- Heb aandacht voor het psychosociaal welzijn van naasten en medewerkers, ook na het overlijden van de bewoner.

Deze maatregelen zijn, in overleg met de sector, in de volgende updates aangepast en verder uitgewerkt.

Vóór 10 april 2020, werden deze maatregelen wel vermeld in de updates maar niet als apart punt.

Ik merk ten slotte op dat het, los van COVID-19, altijd belangrijk is dat de naaste familieleden op een serene en menswaardige manier afscheid kunnen nemen en voldoende tijd kunnen doorbrengen met de bewoner in de terminale levensfase. Er moet steeds maximaal getracht worden om naasten afscheid te laten nemen van stervende bewoners.